

PERSPEKTIVERINGAR

Alle som trur at det er verdifullt å stille spørsmål ved grunnleggande føresetnader for faglege horisontar og grep vil vonleg finne både inspirasjon og næring for givande tvil gjennom tekstane i dette nummeret. Det er fire sær sars forskjellige artiklar som her vert presentert. At dei står saman er tilfeldig. Dei skulle inngå i eit ope nummer, men då vi la dei etter kvarandre vart det straks tydeleg at dei har noko felles: dei utfordrar rådande perspektiv, langt meir enn det som har vore vanleg både i *Dīn* og i tidsskrift vi likar å samanlikne oss med. På ulike vis reiser dei krevjande kritiske spørsmål (som naturlegvis er langt viktigare enn dei eventuelle svara dei freistar å gi). Dei leiar lesaren til ståstader som gir originale og tidvis uventa innsyn og utsyn. Difor har vi valt å gi nummeret overskrifta «perspektiveringar».

Artiklane er skrivne av ein kulturhistorikar, ein historikar, ein religionsvitar og ein filosof. Til saman får dei stå som døme på verdien av fagleg kryssfertilisering og krysskritikk, som trass i stadige festtalar ofte er mangelvare i praksis. *Dīn* har lenge hatt ein ambisjon om å verte eit endå meir fleirfagleg og tverfagleg tidsskrift, særleg innan humaniora og samfunnsvitskapane. For å få fram meir av kompleksiteten i verda (som alltid likevel vil vere langt større enn det vi frå fagleg hald greier å syne) må vi nærme oss og gripe etter ting eller tilhøve frå fleire vinklar. Språk spelar slik også ei heilt avgjerande rolle i verksemda vår. Å drive grunnforskning og kritisk nytenking på norsk eller på andre nordiske språk opnar ofte sikt- og argumentasjonslinjer som elles ikkje ville vore tilgjengelege korkje for akademikarar eller lekfolk.

Eit essay av kulturhistorikaren John Ødemark, som tek utgangspunkt i antropologen Tord Larsen si bok *Den globale samtalen* (2009) for å drøfte føresetnader for mellom anna kulturomsetjingar, historisering av forskjell og entifisering av “kultur”, opnar dette nummeret. Her vert også grunnlaget for tilnærmingar som no er mote i mange leirar – aktør-nettverk-teori, den ontologiske vendinga, perspektivisme – grundig utfordra. Deretter følgjer det historikaren Stefan Fisher-Høyrem har

kalla notatar til ein femdelt typologi: ein presentasjon av fem sortar se-kularitetar eller fem forståingar av sekularitet, kvar og ein av dei etter-følgd av særleine kritikkar eller postsekularitetar. Registeret er breiare og tankane skarpere enn det meste som er skrive om slike tilhøve før. Religionsvitaren Ine Bratsvedal tek oss så til Tromsø og omland og syner korleis islam har vorte ein nordnorsk religion, etter kvart som muslimar har tilpassa livet i nord til islam, og islam til livet i nord. Hen-nar historiske undersøkingar, kombinert med feltarbeid og intervju, og analytiske spørsmål og omgrep frå Thomas Tweed (2006), kastar lys over underekspanerte pragmatiske aspekt ved liva til både menneske og religionar. Fjerde og siste artikkel i dette nummeret er skriven av filosofen Tor Dishington Johansen som hevdar at Aristoteles med *theô-ria* truleg refererte til ein radikal transendental mysterieekstase, og ikkje til ei høgare form for filosofisk refleksjon slik fagfilosofar flest i dag førestiller det seg. Dersom Johansen har rett er det sjølvsgatt freistande å lure på kva Aristoteles ville tenkt om alt snakket om teori som i dag pregar faga våre.

Kvar for seg, og ikkje minst til saman, kan desse artiklane skape tiltrengt uro både i fagleg farlege komfortsoner og i mindre trafikkerte, men meir fruktbare, kontaktsoner og mellomrom. God lesing!

Gina Dahl & Mona Helen Farstad & Bjørn Ola Tafjord